

slovo

2/2024
Jar

ČASOPIS CIRKEVNÉHO ZBORU ECAV RANKOVCE

Výročný zborový konvent, 18. február 2024, Rankovce

Sinaj, či Golgota? (Boží zákon, či Božia milosť?)

■ Monika Beňová

Hora Sinaj, osoba Mojžiša a 10 Božích prikázaní – tieto tri skutočnosti sa nám spájajú so zmluvou zákona medzi izraelským národom a Hospodinom. Boží zákon je tá časť Božej vôle, ktorá bola daná ľuďom na to, aby ju poslúchali, aby podľa nej žili a konali v ústrety Bohu, iným ľuďom, v ústrety celému Božiemu stvoreniu. A tiež, aby podľa nej mysleli i rozprávali. Boží zákon bol vyjadrený Božími prikázaniami, ktoré my dnes považujeme za jadro celého Božieho zákona. V ďalších knihách Starej i Novej zmluvy sa potom už stretávame s konštatovaním, že kto nekoná podľa zákona, toho čaká trest, a v konečnom dôsledku trest najvyšší, a tým je smrť.

Apoštol Ján vo svojom 1. liste Jána 3,4 hovorí, že *nekonanie podľa zákona je hriechom*. Už od počiatku dejín sveta vidíme, že to Pán Boh s konaním podľa zákona myslí veľmi vážne. Keď dáva človeku prikázanie, očakáva poslušnosť a súčasne vopred definuje aj trest za prestúpenie zákona a varuje človeka pred jeho neposlúchaním. Ap. Pavel vo vzťahu k zákonu a hriechu ako prestúpeniu zákona hovorí, že *odplatom za hriech je smrť*. (R 6,23).

Zákon vydaný na hore Sinaj predstavuje zmluvné ustanovenie pre ošetrovanie a určenie vzťahu medzi Pánom Bohom a izraelským národom. V zjednodušenej forme, keď Pán Boh dáva Mojžišovi zákon pre svoj ľud, jeho ustanovenia mali viesť Izraelcov **k vzťahu lásky** voči svojmu Bohu, voči svojim bližným i voči

sebe samému. Keď budú dodržiavať daný zákon poslúchať a dodržiavať ho, obdržia za svoju poslušnosť požehnanie a život (primárne sa táto hojnosť týkala života tu na zemi, ale toto zaslúbenie nieslo v sebe aj oveľa hlbší zabudovaný odkaz smerom k večnému životu). Keď ale budú zákon prestupovať, nebudú ho brať vážne a nebudú ho dodržiavať, potom ich čaká len zlorečenie a smrť (a to nielen tá časná, ale aj tu čítame hlbší odkaz na smrť večnú). Pán Boh tak kladie pre vyvolený národ dve cesty – cestu života a cestu smrti, a káže im vyvoliť si život (3M 26.kap., 5M 11,27 a 28. a 30. kap.).

Tu sa môžeme pýtať: A čo ostatné národy, pohania, ktorí nedostali Mojžišov zákon? Podľa čoho mali žiť oni? Resp. boli rovno Bohom odsúdení na večné zatratenie? Skutky ap., a rovnako aj list Rímskym nám hovoria, že do určitého času ich naozaj Pán Boh nechal ísť svojimi vlastnými cestami, i keď mohli poznávať Božiu slávu z Jeho stvorenia. (Sk 14,16 a R 1,18-32). No na strane druhej mali spoznať Boha, Jeho vôľu, Jeho zákon, Jeho plán a vstúpiť do vzťahu s Ním cez svedectvo izraelského národa. No to najpodstatnejšie bolo, že hoci pohanské národy nedostali tzv. „Mojžišovský zákon“, ako literu napísanú na doskách zákona, dal im Boh svoj zákon vo forme ich svedomia (R 2,14-15).

Intuitívne vnímame, že požiadavky Božieho zákona sú oprávnené, a že poslúchanie Božieho zákona je

človeku na dobré, nie na zlé. Prečo potom izraelský národ, vyvolený spomedzi všetkých národov, aby osobne poznal Boha, mal s ním jedinečný vzťah, tak zle dopadol (Jer 11,10)? Prečo aj pohania, keď dostali Boží zákon do svojho svedomia, dopadli tak zle, že ich cesty sú cestami hriechu (Ef 4,17; 1Pt 4,3; 1Kor 12,2)? Prečo aj Židia, aj pohania dopadli rovnako zle, čo sa týka poslúchania Božieho zákona (R 3,9-10)? Je azda niečo zlé alebo nedokonalé na strane Božieho zákona?

Boží zákon ako taký, sám o sebe, je dobrý, je svätý, je spravodlivý (R 7,12). Mal priniesť požehnanie a život. To ale bolo podmienené absolútnym a dokonalým naplnením zákona. V liste Galatským je napísané: „...**Človek, ktorý to VŠETKÓ učínil, bude žiť.**“ (3,12); a tiež: „...**zlorečený je každý, kto nezotrváva vo všetkom, čo je napísané v knihe zákona, aby to činil.**“ (3,10). Zákon preto nemohol a nemôže priniesť do života človeka požehnanie a radosť s pokojom. Je to preto, lebo jednoducho nedokážeme zákon naplniť a žiť podľa všetkých jeho ustanovení a prikázaní. Žiaden človek sa nemôže stať „spravodlivým“, v zmysle „svätým“ pred Bohom skrze zákon a byť „ospravedlnený zákonom“ (R 3,20). „**Lebo ten, kto by zachoval celý zákon a klesol by v jednom prikázaní, previnil sa proti všetkým**“ (Jk 2,10).

Bolo teda v Božom pláne, keď dal svojmu ľudu zmluvu zákona, aby zničil človeka? Aby nám zákonom jednoducho absolútne zabránil prísť k Nemu? NIE. Aj keď nevieme dodržiavať požiadavky zákona, predsa

len plní v našom živote dôležitú úlohu: odkrýva nám náš hriech, ukazuje jeho dôsledky a ukazuje nám obrovskú potrebu spasenia a života, ktorý plynie z Golgoty.

Jediné riešenie našej večnosti je milosť, ktorá nám bola a je daná v Pánovi Ježišovi Kristovi. Zákon nám ukazuje na Pána Ježiša Krista, a aj keď to v ňom častokrát nečítame, všetky jeho ustanovenia nás smerujú práve a jedine k Nemu. Jediným riešením našej situácie je „zomrieť zákonu“ – vzdať sa jeho požiadaviek a prijať svoju slabosť a neschopnosť ich dodržať. Zomrieť zákonu znamená vzdať sa svojej vlastnej snahy dosiahnuť Božie uznanie. Znamená to priznať si, že spasenie a tým večný život nedosiahneme svojimi silami, že sme príliš slabí na to. A to pokoruje. A pokoruje nás to aj z iného dôvodu – „zomrieť zákonu“ nás učí stať sa závislými na Božej milosti a láske Pána Ježiša Krista.

Vrch Golgota je najväčším dôkazom Božej lásky v dejinách voči človeku. Na tomto mieste bol naplnený celý zákon, bola uspokojená Božia spravodlivosť a bola otvorená cesta k Pánu Bohu pre každého človeka. Nikto nie je vylúčený z tejto novej zmluvy. Každý človek môže nájsť záchranu v Pánovi Ježišovi Kristovi, ktorý nás svojou obeťou vykúpil z moci hriechu a smrti. Každý človek môže prejsť zo smrti do života a stať sa Kristovým. To sa udeje vierou v evanjelium milosti, v evanjelium ukrižovaného a vzkrieseného Krista. Človek vierou s Kristom zomiera zákonu, jeho požiadavkám, jeho podmienkam i jeho

dôsledkom a s Kristom vstáva ako nové stvorenie, človek v Duchu (R 8,9). Len človek, ktorý s Kristom zomrel (človek, ktorý sa odovzdal Kristovi s celým svojím životom, zomrel starému životu bez Krista a stal sa v Kristovi samým sebou, novým stvorením) môže s Kristom povstať k novému životu. Životu, ktorý nie je viac zameraný na seba samého, ale na Krista. Ap. Pavel to opísal slovami: „*Nasledovne, bratia moji, aj vy ste usmrtení zákonom skrze telo Kristovo, aby ste boli vlastníctvom inému, tomu, ktorý vstal z mŕtvych, aby sme niesli ovocie Bohu.*“ (R 7,4).

Ak som pripojený ku Kristovi (skrze vieru v evanjelium), tak o mne platí, že Kristus zástupne namiesto mňa naplnil celý zákon – zákon ako zmluvu skutkov – a zástupne namiesto mňa vzal aj trestno-právne dôsledky vyplývajúce zo zákona ako zo zmluvy skutkov, že odplata za hriech je smrť, ktorú vytrpel namiesto mňa na kríži. Takto na mňa zákon už viac nemôže mať žiadne požiadavky: „*Lebo koniec zákona je Kristus na spravodlivosť každému veriacemu*“ (R 10,4).

Keď sme v manželstve s Kristom, tak už viac nie sme pod zákonom, nie sme pod zmluvou skutkov, ale sme pod zmluvou milosti (R 6,14-15). Každá zmluva povahy milosti je vždy postavená na Božom zaslúbení – a najviac to platí o tej zmluve, ktorú Písmo nazýva nová. Človek do tejto zmluvy medzi Bohom a človekom vstupuje tak, že Božím zaslúbeniam uverí a verí.

Preto sa človek môže stať sprava-

vodlivým iba z viery, kedy Boh počíta človeku spravodlivosť z viery, počíta mu Kristovu spravodlivosť (pozrite Solas č. 10). Toto je zmluvný rámec novej zmluvy, ktorá je zmluvou radikálnej milosti. A nielen to, dobrá správa pokračuje. V rámci zmluvy milosti je to Boh, ktorý spôsobí, že človek bude poslúchať Boží zákon. Boh to robí tak, že človeku, ktorý je mŕtvý vo svojich hriechoch a previneniach, dá nové narodenie, spraví z neho nové stvorenie, dá mu dar Ducha, zapečatí ho Duchom, vymení mu kamenné srdce za mäsité, spraví mu na srdci obriezku, dá do srdca takto znovuzrodeného človeka poslušnosť Božiemu zákonu, lásku k Bohu a Kristovi a lásku k Božiemu zákonu: „*Toto je zmluva, ktorú uzavriem s nimi po tých dňoch, hovorí Pán: Dám svoje zákony na ich srdcia a napíšem ich na ich mysle a na ich hriechy a na ich nepravosti viacej nikdy nespomeniem.*“ (Žid 10,16-17)

A čo je ešte krajšie, je to, že táto nová zmluva v sebe zahŕňa nielen izraelský národ, ale ľudí celého sveta. Byť pripojený ku Kristovi vo viere, znamená byť naplnený Jeho Duchom Svätým (R 8,9) a byť týmto Duchom aj vedený (R 8). A to súčasne znamená, že vďaka viere a Božej milosti, ktorou na našu vieru odpovedá, už nie sme viac pod zákonom, ale pod milosťou (G 5,18; R 6,14). Je to Duch Svätý, ktorý v nás spôsobuje, že konáme to, čo sa Bohu líbi, že prinášame v tomto svete ovocie Ducha, proti ktorému nie je žiaden zákon a že naplníme zákon lásky, ktorý je naplnením celého zákona (R 13,10; Mt 22,34-40). ■

Verš mesiaca apríl

■ František Haško ml.

„Pána, Krista, posväcujte v srdciach! Každému, kto by vás bral na zodpovednosť pre vašu nádej, buďte stále pripravení vydať počet“ 1. List Petra 3,15

Istota spasenia. Koncept, ktorý sa na prvý pohľad priechi mnohým postojom, čo by sme od kresťana očakávali. Nie je to nejakým spôsobom vystatovanie sa, hovoriť, že sme si istí spasením? Nie je to branie "práce" Pánu Bohu pri poslednom súde? Nie je to falošné prehlásenie o našej dokonalosti?

Je to práve naopak. My sa nechválime sebou, pri našej istote sa chválime Kristom. On je Ten, ktorý nám ju dáva, tú istotu, že súd sa nás nebude týkať, lebo On zaplatil za naše hriechy. A preto v sebe máme nádej, keď držíme Krista v našich srdciach, za všetkých okolností.

Apoštol Peter vedel, že byť Kristov, mať túto nádej, nie je taká bežná vec. Život človeka na zemi vie priniesť rôzne úskalia, neistoty, utrpenie. No z Krista prameniaca istota a nádej, ktorá nás odlišuje od ostatných, im bude zjavne viditeľná a to natolko, že sa budú veľmi zaujímať o pôvod takéhoto životného postoja, budú chcieť rozumieť. Môžu sa pýtať: „Ako dúfaš v dobré v takejto zložitej situácii, v takýchto ťažkých časoch?“ Vtedy máme byť „pripravení vydať počet“, teda vysvetliť, že naša istota a nádej pramení

z Kristovej spásy, On je za ňu zodpovedný. On nám pomáha, keď je nám ťažko, On je našou oporou, keď sa trápime, On nás potešuje, keď povolá našich blízkych na večnosť, že sa tam isto s nimi stretne. Cez vieru v Neho sme získali istotu spasenia.

No pozor, Peter pokračuje v 16. verši tým, že dôležitý je spôsob, ako to máme robiť – „v tichosti a s bážňou“. Vysvetliť áno, no nie je to o presvedčaní, či dokonca o odsudzovaní tých, čo nerozumejú alebo nesúhlasia. Nemusíme robiť nejakú akože nadprácu veľa slovami, naše správanie a dobrý príklad sú dostatočné. Stačí držať Krista v našich srdciach, posväcovať Ho a potom nechať Jeho pôsobiť v nás a tak vydávať dobré svedectvo. Či to prinesie rozhodnutie u iných, možno z našej nádeje, možno od iného kresťana v neskorší čas. Nezachraňujeme ich my, ale Pán Ježiš. On tiež trpel a zomrel, no vstal z mŕtvych a tak nám dal spasenie.

Pán Boh ešte stále ľudstvu zhovieva - umožnime Mu pôsobiť cez nás tak, že na utrpenie a ťažkosť odpovieme nádejou v Jeho záchranu. ■

Veľkonočné zvyky a tradície v zahraničí

■ Katarína Hašková

V susedných štátoch sa Veľká noc slávi podobne ako u nás, či už ide o Česko, Poľsko alebo Maďarsko. V európskych krajinách na západ od nás však namiesto oblievačky deti hľadajú maľované, či po novom čokoládové vajička skryté v tráve alebo v snehu. Skryl ich tam veľkonočný zajačík. Ten je symbolom plodnosti a hojnosti, a ukončenia pôstu. Takto hľadajú vajička deti v Rakúsku, Francúzsku, Nemecku, Veľkej Británii, či v USA.

Čo je však jedinečné pre Rakúsko, sú „súboje“ – protivníci ťuknú o seba natvrdo uvarené veľkonočné vajičko, a ten, komu ostane škrupina nepoškodená, je víťazom. Obmenou je hádzanie vajičok, pričom opäť vyhráva ten, čie vajičko ostane celé. Vo Francúzsku či Anglicku majú inú súťaž – kotúľajú dole svahom uvarené alebo surové vajičko, ktoré – opäť – má ostať čo najviac celé, aby jeho majiteľ zvíťazil.

V Nemecku, a niektorých priľahlých regiónov Francúzska, si zase prehadzujú surové vajička, alebo ich hádžu do výšky, alebo sa snažia prehodiť vajičko ponad dom a chytať na druhej strane. To malo vraj dom ochrániť pred búrkou a bleskami. Okrem toho majú na Veľkú noc Nemci aj veľkonočný strom, čo je vlastne listnatý stromček ozdobený veľkonočnými vajičkami. A na Bielu sobotu sa po Nemecku rozhoria vatry, ktoré majú zahnať zimu, privítať

slnko a zabezpečiť hojnú úrodu.

V niektorých oblastiach Británie, Ameriky či Austrálie majú zase inú tradíciu. Mladí páni tancujú tzv. Morrisov tanec v tradičnom oblečení: čierne nohavice, biela košela, klobúk ozdobený mašľami a stužkami. Špecifickou súčasťou kostýmu, ktorý môže niekedy pripomínať aj oblečenie členov družiny Robina Hooda, sú zvončeky, paličky či ratolesti. Tými sa snažia zahnať zlých duchov zimy.

Vo Francúzsku sa Veľká noc nesie predovšetkým v znamení dobrého jedla, čokolády a ešte lepšieho jedla. A vtipkovania. Dajte si preto pozor, aby aj vy ste nechodili s prilepenou papierovou rybou na chrbte!

Nóri zase chodia na Veľkú noc predovšetkým lyžovať. Čo však nesmie nikdy chýbať, je veľkonočná detektívka. Tá sa objavuje na pultov kníhkupectiev, na každej televíznej alebo rozhlasovej stanici, ba dokonca aj na škatuli od mlieka!

Každá krajina má navyše svoje tradičné veľkonočné jedlá a pečivo. O tom však niekedy nabuďte. Nech už dodržiavate akékoľvek tradície, nezabudnime, že Veľká noc nie je oslavou jari alebo jarnej rovnodennosti, ale pripomienkou obety nášho Pána Ježiša a Jeho zmrtvýchvstanie. Nech vás On požehná a naplní aj túto Veľkú noc svojou milosťou! ■

Poseďenie spevokolu na Nový rok, 3. január 2024, Rankovce

Mílniky reformácie – 500 rokov prvého evanjelického spevníka

■ **Luboslav Beňo**

Na prelome rokov 1523 a 1524 vyšiel v tlači hoci maličký, ale významom veľký – prvý spevník s evanjelickými piesňami, ktorý zostavil náš reformátor Martin Luther. On sám sa narodil v hudobne založenej rodine. Ako chlapec spieval v chlapčenskom spevokole a zručne hral na flautu. Spev a hudba boli v jeho dobe sprievodcom života ľudí, neboli rádiá, televízia, internet, jedinou zábavou popri práci býval práve spev ľudových, ale zvlášť náboženských piesní.

Pre svojich súčasníkov sa stal

známym svojimi dôrazmi: náukou o spasení skrze vieru, dôrazom na Písmo sväté pre všetkých ľudí, teda v materinskom jazyku a v neposlednom rade aj zavedením zrozumiteľných bohoslužieb pre všetkých, vrátane cirkevného spevu na nich. Bol presvedčený, že hudba pochádza od Pána Boha, nie je ľudským výtvorom. „*Hudba je Boží dar, nie ľudský. Po teológii dávam hudbe najvyššie miesto a česť.*“ – napísal. Jeho postoj ho priviedol k napísaniu aj viacerých ohnivých slov, napríklad: „*Okrem Božieho slova je ušľachtilé umenie*

hudby najväčším pokladom na svete. Ovláda naše srdce, myseľ aj dušu. Ten, kto nepovažuje hudbu za nádherné Božie stvorenie, si ani nezaslúži byť nazývaný ľudskou bytosťou; nemalo by mu byť dovolené počúvať nič iné, než iba hĺkanie somárov a chrochtanie sviň.“

Hudbu a piesne považoval za silného spojenca v reformačnom boji za očistu cirkvi. Je autorom mnohých textov aj melódií. Piesne písal pre rôzne príležitosti cirkevného roka, skladal hymnické piesne na témy katechizmu (základnej kresťanskej vierouky), parafrázoval žalmy, používal biblické motívy, vychádzal z už existujúcich piesní, najmä latinských, ale vychádzal aj z určitých vzniknutých situácií v živote cirkvi.

Vôbec prvou jeho piesňou je *Začíname novú pieseň* (Ein neues Lied wir heben an), ktorú napísal pohnutý popravou dvoch reformačne zmýšľajúcich augustiniánskych mníchov Henricha Vosa a Jána van Esschena, ktorých upálili na hlavnom námestí v Bruseli 1. júla 1523. Už koncom roka hovoril, že plánuje „... *pre ľudí vytvoriť žalmy v materinskom jazyku, to znamená duchovné piesne, aby Božie slovo ostalo u ľudí aj pri speve.*“ A naozaj začal s tvorbou nových, pri ktorých začal používať dovtedy trúfalú zásadu: „*Ľudia majú spievať čo možno najjednoduchšie s bežne používanými, ale čistými a vhodnými slovami. Treba tu však postupovať voľne, aby sa najmä zachoval význam.*“ Táto zásada sa potom stala dôležitou v tvorbe evanjelických, aj refor-

movaných tvorcov piesní.

Luther na prelome rokov 1523/1524 vydal vôbec prvý spevník s evanjelickými piesňami s názvom: **Nejaké kresťanské piesne** (v starej nemčine s názvom Etlich cristliche lider), známy pod názvom **Osempiesňový spevník**, v ktorom boli štyri Lutherove piesne a ďalšie štyri od iných dvoch evanjelických autorov (tri od Paula Sperata a štvrtá anonymná, pravdepodobne od Justusa Jonasa). V spevníku je aj najstaršia Lutherova cirkevná pieseň *Radujte sa teraz, moji drahí kresťania* (Nun freut euch lieben Christeng' mein), ktorou sa začalo jeho reformačné pôsobenie aj v hudbe.

Spevníček bol rozšírený po celej Európe, protivníci reformácie sa sťažovali, že „všetok ľud už spieva podľa jeho učenia“ a bolo potrebné rozšírenie spevníka. To sa aj stalo ešte v roku 1524 a tlačou vyšiel rozšírený spevník (s názvom Erfurt Enchiridion, v preklade z gréčtiny: Erfurtská príručka) s 24 piesňami, z toho 18 od reformátora.

Z tohto prvého evanjelického spevníka z roku 1524 používame dnes piesne: *Z hlbokosti k Tebe volám* (ES 334), *Ach, Bože, zhliadni z výsosti* (ES 258), *Muž, čo v bázni Božej stojí* (ES 561), *Príď, spasenie pohanov* (ES 19), *Ó, príď, Duchu svätý* (ES 177) a *Príď, Stvoriteľ* (ES 255). Celkom máme od Martina Luthera v Evanjelickom spevníku 14 piesní, v Tranovskom kancionáli ich bolo 32. ■

Zborové presbyterstvo, 11. február 2024, Rankovce

Cesty za poznaním: Čo odhalili staré listiny a nápisy

■ Katarína Hašková

V 19. storočí sa rozšíril medzi filozofmi a dokonca aj niektorými teológmi názor, že evanjeliá boli napísané s príliš veľkým časovým odstupom od udalostí, ktoré opisovali, a teda nie sú hodnovernými dokumentami, pokiaľ ide o vernosť histórii. Mnohí ľudia preto uverili, že udalosti opísané Markom, Matúšom, Lukášom a Jánom sú v skutočnosti len zbierkou legiend a vymyslených príbehov, ktoré boli spísané niekoľko storočí po živote Pána Ježiša, ak vôbec niekto taký existoval.

Za posledné storočie sa však karta obrátila. Dôkazov potvrdzujúcich historickú hodnovernosť novozmluvných kníh je tolko, že o tom možno spísať celé knihy. Samozrejme, treba dávať pozor na

to, aby sme nevideli dôkaz aj tam, kde v skutočnosti nie je. Aj pri kritickom hodnotení je však stále dostatočne veľa dôkazov o tom, že Ježiš z Nazareta skutočne žil, vyučoval v Judei a Galilei, bol súdený a odsúdený na smrť ukrižovaním. Tiež sú záznamy o tom, že jeho telo po pochovaní zmizlo a že jeho nasledovníci vydali svedectvo o tom, že ho videli opäť živého. Ide o záznamy rímskych úradníkov, ktorí kresťanskú vieru vnímali ako rebéliu a neposlušnosť voči cisárovi a rímskym bohom, takže neobstojí námietka, že ide o zaujatý názor. Ale podme pekne poporiadku.

Evanjelium podľa Lukáša je výnimočné tým, že Lukáš si dal veľmi záležať na menovaní čo

najväčšieho počtu osobností na vysokých pozíciách. Vďaka tomu vieme, že Pán Ježiš začal svoju službu v 15. roku panovania cisára Tiberia, teda v roku 29 n.l. Na začiatku 3. kapitoly u Lukáša čítame mená ďalších vládarov: Pontský Pilát vládnuce v Jeruzaleme, Herodes Antipas (tetrarcha Galilei) a jeho brat Filip (tetrarcha Iturey a Trachonidy), Lyzaniáš (tetrarcha Abilény), tiež veľkňazi Annáš a Kaifáš. Každý jeden z týchto mužov je známy z dobových dokumentov, pečatí či nápisov na kameňoch. Čo je tým potvrdené? Nuž to, že Lukáš skutočne zistil, aká bola vtedajšia politická situácia. V dobe bez internetu to mohol zistiť len na základe toho, že išiel za ľuďmi, ktorí si to pamätali, ktorí to zažili. Veď rozdelenie vlády nad jednou rímskou provinciou na niekoľkých ľudí (tetrarcha = vládca nad štvrtinou) nebolo bežné, a predsa, rímsky cisár schválil rozdelenie kráľovstva Herodesa Veľkého na štyri časti medzi jeho troch synov a jeho sestru Salome. Píše o tom aj Jozefus Flavius, židovský historik 1. storočia.

Pokiaľ ide o Kaifáša, je takisto nepopierateľný dôkaz o tom, že žil. Našla sa totiž schránka s jeho kosťami, tzv. ossuárium, ktoré je dnes vystavené v múzeu v Jeruzaleme. Je príliš precízne ozdobená, z kvalitného kameňa, než aby patrila nejakému bežnému človeku bez postavenia, a nápisy aj reliéfy potvrdzujú, že išlo o veľkňaza. Aj jeho funkciu potvrdil Jozefus Flavius.

Mnohé miesta, o ktorých píše evanjelista, sa našli – či ide o galilejské mestá, v ktorých Pán Ježiš vyučoval, alebo konkrétne miesta v Jeruzaleme, ako jazero Siloe, palác Herodesa Antipasa alebo sídlo Pontského Piláta, kde bol Pán Ježiš súdený. Zaujímavosťou je otázka hrobu Pána Ježiša. V Jeruzaleme sú v súčasnosti dve miesta, ktoré si nárokuje tento titul. Jedno miesto je historické, druhé sa za miesto pochovania Pána Ježiša považuje len od 19. storočia. Pravosť pôvodného miesta by mohla potvrdiť skutočnosť, že cisár Hadrián, ktorý vládol na začiatku 2. storočia, v snahe o vykorenenie kresťanstva na tom mieste dal postaviť pohanskú svätyňu, ktorá je postavená na základoch inej, staršej stavby s rano-kresťanskými symbolmi. To isté sa našlo aj v Betleheme, na mieste, ktoré sa označuje za miesto narodenia Pána Ježiša. Samozrejme, nie je to 100% dôkaz, ale je to dôkaz porovnateľný s dôkazmi o živote mnohých iných starovekých udalostí a osobností.

Všetky tieto nálezy potvrdzujú, že pisatelia evanjelií poznali miesta, o ktorých písali, a bola im známa politická situácia v konkrétnom krátkom časovom úseku na danom mieste. Archeológia i staré rímske záznamy potvrdzujú pravdivosť evanjelií v tomto ohľade. Otázka na zamyslenie: ak si ich autori dali záležať na takýchto detailoch, čo z toho vyplýva o pravdivosti tých častí evanjelií, ktoré archeológia potvrdí nemôže? ■

Rómska besiedka v Bačkovíku

Zdravotné okienko: Porážka

■ Gabika Beňová

Vedeli ste, že keď sa povie “infarkt”, nemusí ísť vždy o problém postihujúci srdce? Pojem infarkt sa dnes často používa na označenie uzáveru dôležitých ciev srdca, ale v skutočnosti je to všeobecné označenie pre uzáver akejkoľvek cievy. Môže teda vzniknúť aj infarkt mozgu - to my zvyčajne označujeme “porážka”.

Porážka, alebo cievna mozgová príhoda, je akútne (náhle vzniknuté a vážne) poškodenie určitej časti mozgu v dôsledku jeho nedokrvania (infarkt) alebo naopak krvácania do jeho tkaniva. Je to naozaj vážny stav, ktorý treba urgentne riešiť. Je preto dôležité vedieť rozoznať základné príznaky a nepodceňovať ich.

Príznaky vznikajú náhle, z ničoho nič - napríklad oproti vám sedí váš príbuzný, s ktorým v klude obedujete, zhovárate sa a potom ako lusknutím prsta začne brblať, zmeravie... je akýsi iný. Keďže

poškodenie cievy môže postihnúť ktorúkoľvek časť mozgu, tak obraz ozaj môže byť rôznorodý. Najčastejšie však ide o mrmlanie, nezrozumiteľnú reč, odrazu nám prestane príbuzný rozumieť, objaví sa náhla porucha zraku (ako výpadok zorného poľa, slepota, dvojité videnie), vyvrátenie očí na jednu stranu a svalová slabosť. Akútne vzniknutú svalovú slabosť časti tela netreba nikdy podceňovať, najmä ak nevznikla po veľkej telesnej námahe. Dôjde k ochrnutiu, trpnutiu, poruche citlivosti zvyčajne len na jednej strane tela. Ďalším príznakom je poklesnutý ústny kútik. Medzi zriedkavé až veľmi zriedkavé príznaky patria aj poruchy pamäti, zmätenosť, náhla zmena osobnosti / povahy.

Čo robiť, keď máme podozrenie, že niekto má porážku? Neváhať, nečakať, neodkladne volať záchrannú zdravotnú službu (155),

pretože čím skôr človek dorazí do nemocnice, tým vyššia je šanca na záchranu mozgového tkaniva, ktoré je v tomto momente vo vážnom nebezpečí! Umiera. Čím dlhšie čakáme, tým ťažšie bude zotavovanie a tým je menšia šanca, že sa pacient zotaví úplne, pretože ak raz už mozgové tkanivo odumrie, už nie je čo zachraňovať.

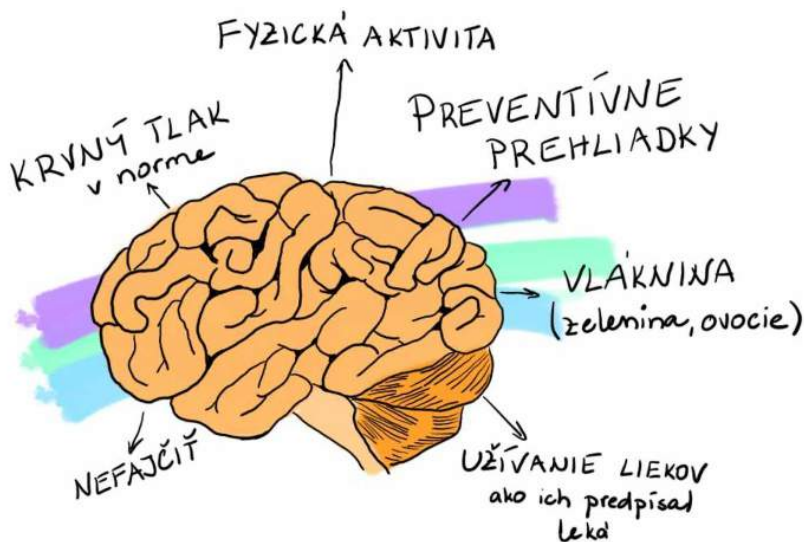
Mnohí sa obávajú operácie pri podobných príznakoch. Avšak tá sa používa málokedy. Pri príhode, pri ktorej dochádza k nedokrveniu mozgového tkaniva sa podáva tzv. intravenózna trombolýza. Intravenózna znamená "dovnútra cievy" (teda pomocou injekcie a infúzie) a trombolýza znamená "rozpustenie zrazeniny". V preklade sa podáva do krvi látka, ktorá rozpustí to, čo spôsobilo uzatvorenie cievy. Takáto liečba sa však môže podať len do 4,5 hodiny od uzavretia cievy. Je teda dob-

ré si všimnúť/spomenúť si, kedy približne sa príznaky objavili.

Avšak ak je zrazenina príliš veľká, robí sa šetrný zákrok, pri ktorom sa zavádza katéter (drôtik) do cievy v slabine a zrazenina sa odstráni. Takáto terapia sa podáva však len v rozmedzí od 6 do 24 hodín od objavenia príznakov.

Vedeli ste, že opilecká chôdza a poruchy rovnováhy sa môžu objaviť aj pri "porážke" mozočku (zadná dolná časť mozgu zodpovedná aj za rovnováhu) alebo poškodení vnútorného ucha? Je dobré si na to spomenúť vždy, keď vidíme niekoho sa trmácať a hneď nám napadne človeka hodnotiť a obviňovať, že je opitý. Môže v skutočnosti mať aj porážku. Jedným z rizikových faktorov cievnych mozgových príhod je dokonca aj spomínaný alkohol.

A ako sa chrániť nájdete na ďalšom obrázku:

Golgota

■ Monika Beňová

Šuchot nôh po zemi
Telo strápené ranami
Na hlave koruna – s trňami
Na pleciach kríž...

To pre teba

Pery naposledy vydýchli
Oči sa tíško zavreli
Ľudské hlasy umĺkli
Tma nastala

To pre teba

Okolo vlnia sa davy,
Na pleciach tlačia trámy
Na chrbte krvavé rany
V očiach smrti tiš

To pre teba

Telo z kríža sňali
Do prázdneho hrobu dali
Kameň privalili
Svet prázdnota objala

To pre teba

Golgota, tak ťažké je kráčať!
Golgota, tolko biedy treba niesť!
Golgota, ako to všetko znášať?
Golgota, skončí raz tá bolesť?

Golgota, tak ťažké je v hrobe ležať!
Golgota, tolko biedy zniesť!
Golgota, ako to všetko znášať?
Golgota, skončí raz tá bolesť?

Kríž čnie už hore
Ruky sú rozopäté
Klincami prebité
Telo samá rana

To pre teba

Nové ráno jas zahalil
Kameň hrobu sa odvalil
Prázdny hrob odhalil
Zázrak sa stal

To pre teba

Na zem tma sadá
Oči do neba hľadia
Pery „Dokonané!“ vravia
Otvára sa smrti brána

To pre teba

Smrť život premohol
Svet láska objala
Nádej sa zrodila
Baránok Boží vstal

To pre teba

Golgota, tak ťažké je umierať!
Golgota, tolko biedy zniesť!
Golgota, ako to všetko znášať?
Golgota, skončí raz tá bolesť?

Golgota, ty svedok víťazstva
Golgota, láska svetu sa zjavila
Golgota, nový deň sa začína
Golgota, smrť je zničená.

Prvé mesiace roka 2024

■ Váš farár

Začiatok roka patrí, asi ako v každej jednej organizácii, zhodnoteniu predošlého roka a všetkým možným uzávierkam. Nás čakal výročný konvent s voľbou presbyterov na ďalšie šesťročné obdobie. To všetko bolo treba pripraviť – napísať výročnú správu, uzavrieť účty za minulé obdobie, pripraviť všetky výkazy. Spolu s tým sme popracovali aj na aktualizácii našej webstránky na internete, teraz si tam možno nájsť podrobné správy o živote v našom cirkevnom zbore v časti Z kroniky, ale aj pripomenúť si rôzne stretnutia na veľkom množstve fotografií, ktoré tam možno nájsť, či vypočuť si niektoré zvukové nahrávky, najmä z pravidelných online stretnutí žien. Na dopĺňaní textov na webstránke sa snažíme pokračovať.

Úvodné mesiace patrili okrem ostatných pravidelných aktivít aj väčšej pastoračnej aktivite a návštevám po domácnostiach, či povzbudzovaniu ľudí z Ukrajiny, s ktorými sme nadviazali kontakt počas ich pobytu tu u nás a stále sú vo veľmi komplikovanej situácii.

Do Nového roka 2024 sme vstúpili na stretnutí rodiniek na fare na modlitbách, pri Božom slove a piesňach.

Novoročné bohoslužby na všetkých štyroch miestach zahrňali aj čítanie štatistiky členstva zboru a potom výberu veršov pre zbor (Iz 40,31) a jednotlivé filie (Ran-

kovce: 1J 5,11; Bačkovík: Iz 12,5, Boliarov: 2Kron 6,40 a Čakanovce: G 4,28).

3. januára – novoročné stretnutie spevokolu aj s pohostením a piesňami-koledami i novoročnými;

7. januára – pracovný obed širšieho predsedníctva cirkevného zboru v Herľanoch, teda zborový farár aj dozorca, kurátori aj s manželskými partnermi plus ešte Petrovci z Bačkovíka pri porade, ako naplánovať celý rok v cirkevnom zbore a najmä voľby do presbyterstva;

19. januára – budovanie tímu redakčnej rady pri novoročnej večeri v Košiciach;

28. januára – filiálne konventy s voľbou presbyterov v Bačkovíku a Boliarove;

4. februára - filiálne konventy s voľbou presbyterov v Čakanovciach a Rankovciach;

11. februára – výročné presbyterstvo na fare s prípravou zborového konventu;

14. februára – revízny výbor s kontrolou účtovníctva;

18. februára – výročný zborový konvent v Rankovciach, voľba členov presbyterstva na volebné obdobie 2024- 2030;

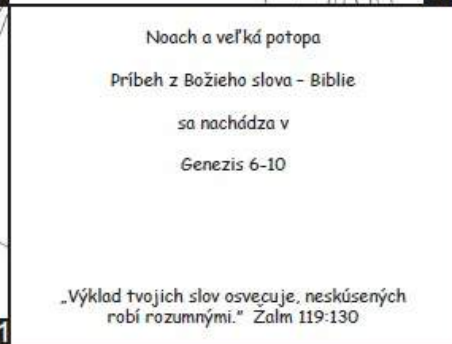
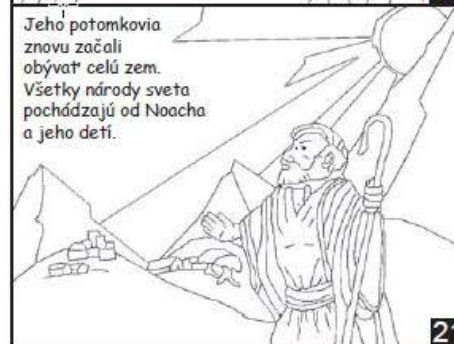
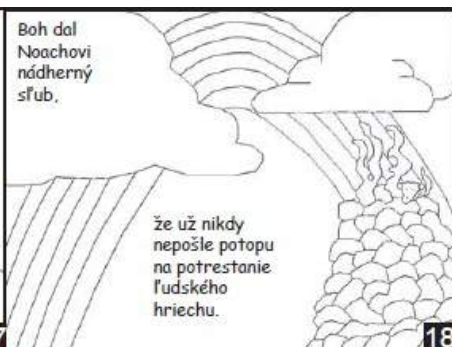
18. februára – manželský večer v Herľanoch s hosťami z Trebišova (brat farár M. Semko s manželkou);

23.-26. februára – víkendovka mládeže vo Svite.

Prajeme požehnaný Nový rok 2024 v prítomnosti nášho Pána a Spasiteľa a v spoločensťve bratov a sestier vo viere! ■

Biblia pre deti

Noach a veľká potopa, 3. časť

CIRKEVNÝ ZBOR ECAV RANKOVCE
PROGRAM ZBOROVÝCH PODUJATÍ
MAREC APRÍL MÁJ 2024

Služby Božie

Nedeľa	09:00 Bačkovík a Čakanovce 10:30 Boliarov a Rankovce
Večera Pánova	29. marec, 7. apríl, 5. máj, 2. jún
Večierne - podľa dohody	Ďurďošík, Trstány, Herľany
Detská besiedka	PI 16:30 Čakanovce PI 17:00 Boliarov NE 9:30 Rankovce
Konfirmačná príprava	SO 17:00 Rankovce
Dorasto-Mládež	SO 18:00 Rankovce
Rómska misia	besiedka ŠT 17:00 Rankovce dorast ŠT 18:30 Rankovce
Rodinky	19:00 1. a 3. sobota Bačkovík
Spevokol	ST 19:00 Rankovce

Pozývame:

Rodinné služby Božie s koncertom talentov, Bačkovík, 10:00 7.4.2024

Stretnutie starších (60+), Herľany, 16:00 21.4.2024

Slávnosť konfirmácie, Rankovce, 10:00 28.4.2024

Zápis nových konfirmandov, Rankovce, 16:00 12.5.2024

Svätodušné bohoslužby pod nebom, Boliarov, 18:00 20.5.2024

Deň detí na fare, Rankovce, 17:00 31.5.2024

Zborový výlet do Prahy: 21.-23.6.2024

cena: 130,- €, prihlásiť sa do **10.4.2024**

Vydavateľ: Cirkevný zbor ECAV Rankovce **Redakčná rada:** Ľubo Beňo, Monika Beňová, Katarína Hašková, Mária Hrehorová, Janette Peková **Grafika:** František Haško ml.

Ročník: XXVIII. **Číslo:** 2 **Adresa redakcie:** Ev. farský úrad, Rankovce 21, 044 45

Mobil: 0918 828 307 **E-mail:** casopis.slovo@gmail.com (redakcia), ecav@rankovce.sk (farský úrad) **Web:** ecav.rankovce.sk